

ST.

6. JAN. 1949
61. ÅRGANG
NUMMER 1-2

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNOLD SFORTEGNELSE:

KIRKEKAMPEN I UNGARN - BISKOPENS NYTTÅRS-
HILSEN - 25 ÅRS PRESTEJUBILEUM - PAVENS JULE-
BUDSKAP. I DEL. - ET APROPOS TIL INDEKSDE-
BATTEN] - [KATOLSK LITTERATUR PÅ SVENSK.

KIRKEKAMPEN I UNGARN NÅDD KLIMAKS

Kardinal MINDSZENTY arrestert

«Kirken har det ikke godt i Ungarn,» skrev Aftenposten en gang i oktober måned. Dette var en tilstand som hele verden var blitt klar over siden Ungarn for et par år siden fikk et «folkedemokratisk» styre som har satt seg fore å omkalfatre alt mellom himmel og jord, slik at det stemmer med det nye regimes politiske katekisme.

Til å begynne med var det særlig den katolske kirke det gikk ut over. Men den katolske kirke i Ungarn hadde en leder som ikke falt over ende i første omgang. Kardinal Josef Mindszenty utsendte i vår et hyrdebrev som vendte seg ganske skarpt mot den kommunistiske propaganda blant ungdommen, og fremholdt at denne propaganda ikke ville fremme freden mellom stat og kirke, men langt snarere bidra til å bære denne fred til graven. Kardinalen erklærte at man aldri ville få noen fred så lenge der falt slike ytringer som den daværende visestatsminister Rakosis erklæring om at «man skal nok vite å forjage den reaksjon som gjemmer seg under kirkens kappe». Det ville være bedre, sa kardinalen, om regjeringen holdt sine løfter om å heve arbeidernes levestandard og bringe krigsfangene hjem igjen.

Disse kardinalens ord virket som salt i sure øyne. Kommunistavisene angrep kardinalen for det som de kalte hans «reaksjonære holdning» og påsto at deres parti ikke var noen fiende av kirken. Men andre angrep var farligere. Det «folkedemokratiske» styres politiske politi ompant i stillhet en rekke kirkelige personer og institusjoner med et nett av spioner, angivere og provokatører, og så begynte snart arrestasjonene å komme. Først blant kirkens mindre betydelige skikkelser. Disse politiets offer ble avpresset falske vitnesbyrd som kunne kompromittere

forskjellige kirkelige innretninger og personer. Særlig søkte politiet å skaffe materiale mot bispekollegiet, lederne av de kirkelige organisasjoner, ungdomsorganisasjonene m.v. For sikkerhets skyld beslagla man også et par opposisjonsblad som hadde dristet seg til å peke på regjeringens opptreden mot kirken.

Særlig hadde regjeringen et godt øye til organisasjonen «Den katolske aksjon». Dens leder, biskop Sigismond Mihailovic, ble i juli i år in contumaciam dømt til ti års straffarbeid av en såkalt «folkedomstol» (et slags revolusjonstribunal). Han var tiltalt for å ha «hisset til krig og opprør». Hans sekretær fikk samtidig seks års fengsel, og fire prester fikk mindre fengselsstraffer. Nå hadde biskop Mihailovic i god tid ant uråd og brakt seg i sikkerhet, og kort tid etter dommen kom han fram til den amerikanske sone i Østerrike, hvor hans bolsjevikiske venner vel ikke så lett får tak i ham.

Kardinal Mindszenty, som i mellomtiden ikke var blitt mer forsonlig stemt, gikk heller ikke ram forbi: Da han i midten av august søkte om utreisevisum for å være med ved Kölnerdomens 700-års jubileum, fikk han avslag.

Selvsagt har heller ikke de andre kirkesamfunn i Ungarn gått klar av forfølgelsen. Den reformerte kirke spiller også en ganske betydelig rolle i Ungarn, og dens leder, biskop Ravasz, ble i vår tvunget til å tre tilbake sammen med et medlem av kirkerådet. Han har senere fått en etterfølger, biskop Beretzsky, som synes å være mer medgjørlig, for da det ungarske parlament den 16. juni i år i en fart vedtok en lov om at alle skoler, også de religiøse skulle legges inn under staten, falt de reformerte med sin bisp i spissen straks til fote, mens både katolikker og

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

*Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegd. og Biskopen 42 52 87).*

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. 1/4 8: Fromesse. Kl. 1/4 11: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HJEMMELAGET ITALIENSK MAKARONI

G. Battistoni

Utsalg:

Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO
ALT I FOTO

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel
Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63

kontor 42 15 22 - 41 60 79

Alt for sykepleien

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt onsdag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.
Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og
på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 9. JAN.: *Feiring av Herrens Apenbaringsfest (Epifani).* Ep. Is. 60,
1—6. Ev. Mt. 2, 1—12. *Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag:* Oktavdager.
Fredag: Hilarius, bisk., bekj., kirkeiærer. *Lørdag:* Paul, eremit, bekj.

SØNDAG 16. JAN.: 2. sond. etter Apenbaringsfesten. Ep. Rom. 12, 6—16.
Ev. Joh. 2, 1—11. *Mandag:* Antonius, abbed. *Tirsdag:* Petri Stol i Rom. *Onsdag:*
Marius, Martha, Aadifaks og Abakum, martyrer. *Torsdag:* Fabian og Se-
bastian, mart. *Fredag:* Agnes, jomfru, mart. *Lørdag:* Vincens og Anastasius,
mart.

SØNDAG 23. JAN.: 3 s. etter Apenbaringsfesten.

Den 56 år gamle kardinal Joseph Mindszenty, fyrstprimas av Ungarn.

lutheranere energisk protesterte. Alt tidligere hadde regjeringen tatt skritt til å forvandle de kirkelige, politiske og sosiale ungdomsorganisasjoner til rent kommunistiske «pionergrupper».

Den lutherske kirkes motstand lededes i første rekke av biskopen i Budapest, dr. Lajos Ordass, og han syntes å ha hele sin menighet bak seg. Sommeren gikk uten større begivenheter. Men så søkte biskop Ordass om tillatelse til å reise til verdenskirkekonferansen i Amsterdam — og det ble avslått. Og et par dager senere ble det meddelt at biskop Ordass samt generalsekretæren og generalinspektøren for den lutherske kirke i Ungarn var blitt arrestert. Saken vakte så meget mer oppsikt som biskop Ordass er visepresident i Det lutherske verdensforbund. — Så vidt Aftenposten.

Som kjent ble biskop Ordass dømt til to års fengsel og fratatt retten til å inneha offentlig embete i 5 år. Hittil har imidlertid de lutherske kirkeledere nektet å erklære embetet ledig etter ham.

«Mens således staten ikke riktig er ferdig med lutheranerne,» skriver *Dagen* i en leder 30. des. «har den gått et skritt videre, den har arrestert den katolske primas, kardinal Mindszenty sammen med en rekke av hans medarbeidere. Staten har nok lenge hatt lyst til det, for selv biskop Ordass' motstand er bare nålestikk sammenliknet med de bredder den erverdige kardinal og hans medarbeidere har avfyrt det siste året. Allerede i januar sendte han ut et hyrdebrev med skarp brodd mot den kommunistiske opplæring av ungdommen. Det ville være bedre, sa kardinalen, om regjeringen holdt sine løfter om å heve arbeidernes levestandard og bringe krigsfangene hjem. Kommunistavisene og regjeringsmedlemmene raste offentlig, men fra de katolske prekestoler ble det svart med skarpeste skyts. Å gjøre noe direkte overgrep mot kirken våget staten ikke, men istedet begynte den å

veve et nett av spioner og provokatører inn i de katolske organisasjoner. Propagandaminister Mihalyfi uttalte allerede i januar: «Den katolske kirke prøver å provosere regjeringen til å begå overgrep mot kirken, men det vil ikke lykkes. Som demokrater vil vi ikke begå noe overgrep. Derimot skal vi klare å avsløre de politikere som søker å stille staten opp mot kirken.» Samtidig uttalte han at «alle som ikke elsker vårt system må tre tilbake. Det som trengs er demokrater som synes om folket og våre reformer og som samtidig er tro kirkemedlemmer».

Utover sommeren og høsten er en rekke mindre betydelige katolikker arrestert, og ransaker foretatt. Det gikk imidlertid et år før selve kardinalen og hans nærmeste medarbeidere kunne «avsløres».

*

«Avsløringen» som altså kunne ventes når som helst, er tross alt kommet overraskende på verden. I tre år er kardinalen blitt skygget og har ikke kunnet ta et skritt uten at spioner og detektiver har kunnet øve sin kontroll. Da derfor hans sekretær dr. Lajos Zachar ble arrestert 19. november i fjor, regnet man med at kardinalens motstandere skulle få laget et dossier tilstrekkelig til å kompromittere ham. Men verden har selvfølgelig gjennomskuet at alle anklager var oppkunstruerte. Det var altså ingen annen utvei enn å sikre seg den staute og uredde kardinals person.

Meldingen om arrestasjonen kom 2. juledag over Budapest radio. Det dramatiske skritt ble tatt tidlig om morgenen i kardinalens bolig i Estergom mens folk var til messe. Det hele forløp på noen minutter, og der var bare 6—7 personer som var vitne til arrestasjonen. Det ble tilstått kardinalen å ta en hurtig avskjed med sin gråtende mor i gårdsrommet til det fyrstebiskoppelige palé. Han steg inn i politibilen med rosenkransen mellom sine hender og med resignert mine.

Meldingen om arrestasjonen har skapt stor oppstandelse i landet, og det meldes at ingen hadde trodd at regjeringen ville ha gjort alvor av sine trusler overfor kardinalen. En må være klar over at kardinal Mindszenty i kraft av sitt embete ikke bare er den katolske kirkes primas i Ungarn, men ifølge landets konstitusjon også er rikets første mann etter kongen. Selv siden Ungarn ble kongeløst er kardinalprimasen blitt respektert etter konstitusjonens ånd.

*

Vi vil fra den beskjedne plass vi inntar gi uttrykk for den dype skuffelse vi norske katolikker føler for det som nyss er skjedd i Ungarn. Vi har ikke glemt erkebiskop Stepinac som ennå sitter som Titos tukthusfange, og vår sympati har fulgt biskop Ordass på hans vei til fengslet. Men det som i dag virker særlig bestyrrende på oss er at *knappt tre uker etter at De Forenede Nasjoner har vedtatt og høytidelig proklamert en Menneskerettighetenes erklæring* kan en regjering, hvor selvbestaltet den enn er, ved et slikt overgrep på de mest grunnleggende menneskerettigheter våge å utfordre en hel verdens indignasjon tilsynelatende uten å behøve å ense noen alvorlig reaksjon utenfra.

Vi vil på det kraftigste slutte oss til de mange protestrop som nå etter julens sorgelige begivenheter i Ungarn mer enn noensinne kaller på De Forenede Nasjoners hand-

Vær sterke i troen

Av biskop dr. Jac. Mangers

Nedenstående tradisjonelle nyttårshilsen fra hs. høyærv. Biskopen skulle vært holdt nyttårsaften i St. Olavskirken, Oslo. Som nevnt annet steds i bladet, ble hs. høyærværdighet imidlertid like for telegrafisk kalt til sin døende mor i Luxembourg, men manuskriptet ble elskverdigst stilt til St. Olavs disposisjon.

Et år tar slutt, et år som kunne vært fredens morgenrøde, men i stedet bare ble en lang rekke av kamper og skuffelser, angst og bitterhet for alle, både for de enkelte mennesker og for folkene. Og likevel har året for utallige vært et ekte kristent år, et år som har sett hjerter fulle av overnaturlig kjærlighet, hender som har foldet seg i bønn og ofret til Gud både det gode og det onde som dagene brakte, sjeler som bare har tenkt på å gjøre godt mot sine medmennesker og har forvandlet sorger og tårer til kostbare perler som skal glitre i all evighet for Guds trone. Det er alle de som, trass i den håpløse situasjon ute i verden, trass i alle gudløshet og moralsk forfall som de ser omkring selv, har vært sterke i troen og selv har formet året med sin dype tro, med sin troskap mot Kristus og hans Kirke som har gitt dem en lykke og en fred som verden ikke kan gi.

Et år blir det en selv gjør det til.

Ja, vi selv har formet det året som nå ebber ut. Vi har formet det med våre forhåpninger og våre skuffelser, med vårt arbeid og våre tårer, med våre synder og gode gjerninger. Et år blir faktisk alltid det en selv gjør det til. Det vesentlige er at det kan bestå for Gud, at det vitner om vår troskap mot ham, om vårt skjulte, men trutte arbeid for å gjøre hans vilje, om vår kjærlighet til ham og våre medmennesker.

Når vi i aften kaster et flyktig blikk tilbake på dette året, da er det for å takke Gud for all hans nåde og all hans godhet mot oss, og for å be om tilgivelse for alle våre feil og forsømmelser. Året har sikkert vært en god

---

lingsevne. Når en slik voldshandling kan skje av en klikk usurpatorer under hele folkets protest og bestyrrelse og like foran nesen på alt hva FN's verdensorganisasjon innebærer, da kan allting skje!

Som kjent har Vatikanet funnet å måtte gjøre bruk av sitt strengeste åndelige våpen, idet Det Hellige Officium har lyst alle dem som har medvirket til kardinal Mindszentys arrestasjon i Kirkens bann.

Under gudstjenesten nyttårsaften i St. Olavskirken i Oslo leste pastor Hansteen Knudsen opp et utdrag av kardinalens erklæring til pressen av 16. november, og oppfordret på vegne av biskop Mangers i sin preken de troende til å minnes i forbønn den fengslede kardinal og alle hans lidelsesfeller.

skole og det har uten tvil lært oss meget både med hensyn til hva vi skal gjøre og hva vi ikke skal gjøre. Og det er det vi i aften må legge oss på sinnet for å gjøre det nyttig i året som kommer. Det er fåfengt å gruble over det som har vært. Det må vi gi over til Gud med ydmykt og sønderknust hjerte og stole på hans miskunn.

Det det gjelder, er å rette blikket fremover, for et nytt år tar snart til, et år som ennå helt er i Guds hånd. Men også det skal bli for hver enkelt av oss det vi selv gjør det til. Er vi sterke i troen, da må det bli et godt og rikt år, hva det enn måtte bringe oss av lidelser og sorger og skuffelser. For én ting vet vi alt nå: også det nye året vil lyssider og skyggesider veksle om hverandre. Det vil bli fylt både av gledelige og triste opplevelser. Men vår sterke tro vil forvandle alt det triste og sorgfulle til trøst og håp og glede og fred. Derfor gjelder det å være sterke i troen.

Fredens lys fra Kristi Kirke.

Et år tar slutt. Et år tar til. Alt det jordiske, alt det menneskelige forgår. Det har så lite å si: tretthet og skuffelse, kamp og nød forgår. Ære og makt, rikdom og fornøyelser forgår. Men Gud, Kristus og sjelene som er skapt for evigheten, blir de samme i dag som i går, i det nye året som i det gamle. Og det er det alt kommer ai på. Ikke noe av det vi gjør eller lider for Gud og vår udødelige sjel, går tapt. Alt det blir gjengjeldt av Guds rettferd og godhet. I troen og kjærligheten til Gud vokser alt det til det gode, og gir oss trøst og fred og styrke. Guds ord blir stående, malmfullt, sant og uforanderlig: «Hva gagnar det mennesket om det vinner den hele verden, men tar skade på sin sjel?» (Matt. 16, 26). «Forfengelighetens forfengelighet og alt er forfengelighet uten det å elske Gud og tjene ham alene» (Kr. eft. 1, 1).

Kristi Kirke blir den samme. Vel bruker den nye metoder som er tilpasset de forandrede tider og som svarer til tidens krav. Men den lærer den samme uforanderlige sannhet som Kristus har pålagt den å lære. Ja, over tidens forgjengelighet, over vår tids kaos og usikkerhet, står Kristi Kirke, byen på berget, som sender sitt lys til alle mennesker og alle folk, bare de vil se det: Kjærlighetens lys over alle bølger av hat og hevny, troens og sannhetens lys over alt virvar av meninger og hypoteser, rettferdens lys over all menneskelig dom og urettferdighet, fredens lys over krig og ufred.

Ja, vår styrke i det nye året er Kirken, i Kristi mystiske legem. Når vi lever med den, da lever vi i Kristus. Når vi hele året igjennom husker at vi er lemmer på Kristi legem og handler som Kristi lemmer i det vi lever og ånder med Kirken og lar kjærlighetens, troens og rettferdens lys skinne, da må året bli et godt og lykkelig år. En kristens oppgave i det nye året er og blir den samme den alltid har vært, stadig på nytt å ta fatt på sin store oppgave å komme Gud nærmere. Derfor må vi også stadig øse av de kilder som Kristus lar rinne i sin Kirke, og med dem og gjennom dem fornye oss selv og verden.

Vær sterk i troen. Kardinal Mindszentys eksempel.

Etter nitten hundre års kristendom skulle en tro at verden var helt gjennomtrengt av Guds ånd, av Kristi ånd, av Kirkens ånd. Men det er et faktum at en ser lite av Guds ånd i vår moderne verden. Den vil ikke ta imot Guds velsignelse, Guds varmende sol og befruktende regn. Den vil ikke høre og ikke følge Kirkens innbydende og formanende røst. Den vil være uten Gud, klare seg uten Gud. Ja, den vil drepe Kristus i menneskenes tanker og rive ham ut av deres hjerter for å fylle dem med jordiske og forgjengelige goder. Den vil gjøre dem lykkelig, i det den lover dem brød og sirkus, akkurat som de gamle romerske keisere gjorde med slavene, når de fryktet deres opprør. Hva er resultatet? Se bare på de land som har kampen mot Kirken på sitt program. En like så nedverdiggende trelldom som i det hedenske Rom. Kjærlighet og frihet og lykke er bare tomme ord. Menneskene er blitt statens slaver, denne verdens slaver. Jeg oppfordrer dere alle innstendig i denne forbindelse å be for kardinal Mindszenty som er blitt arrestert av de gudløse myndigheter. Han er Kirkens siste offer fordi han modig har forsvart sannhet, Kirke og fedreland.

I det mørke som nå dekker jorden er Kirken julestjernen som mennesker av god vilje ser opp til og følger for å finne den rette vei som fører dem ut av slaveriet til indre fred og sann frigjøring. Gud alene kan gjennom sin Kirke gi oss den sanne lykke, den sanne frihet, den sanne fred. Bare de som er sterke i troen, bare de som er tro mot Kirken og ikke lar seg rive med av den hedenske flodbølge som går over jorden, bevarer sin indre frihet og sin menneskelige verdighet. Vel har Kristus ikke lovet dem noen jordisk lykke, ikke noen jordisk rikdom, men han har lovet dem en evig glede: «Dere skal jamre og gråte, men verden skal glede seg. Dere skal ha sorg, men deres sorg skal bli til glede....., og ingen skal ta deres glede fra dere» (Joh. 16, 20).

Disse ord må vi huske, når året bringer oss sorg og skuffelse, eller når vi er fristet til å gi etter for verdens falske løfter og forespeilinger. Vi må ikke bytte vår kristne odelsrett mot en rett linser, vårt sikre håp om en evig glede mot løgnaktige løfter om jordisk lykke. «Vær sterke i troen»: det er den eneste vei til sann lykke som ikke forgår.

*

Høgtelskede i Herren. Vil vi ha et godt år, da må vi leve det med Gud, med Kirken. Gud gir sin velsignelse og jorden bærer frukt. Det er den store livslov både i den naturlige og den overnaturlige ordning. Uten Gud som lar solen skinne og regnet falle, kan jorden ikke bære frukt, selv om den aldri så meget blir pløyet og dyrket. Men uten at den blir dyrket, vil heller ikke sol og regn kunne frembringe noen god høst. Slik er det også med vår sjels jord. Skal Guds nåde bære frukt i den, da må vi dyrke den, nære den med de nådemidler Kristus gir oss i Kirken, slik at den i sannhet blir til guddommelig jord og bærer guddommelig frukt.

Med andre ord, vi må leve Guds liv, Kirkens liv, stemme både vårt private og offentlige liv overens med vårt kristne navn, med det Credo vi synger om om søndagen. Da blir året som kommer i sannhet et Guds år for oss, et år som kan forvandle alle kamper og sorger, all nød og motgang til glede, en glede som ikke noen kan ta fra oss.

Sokneprest dr. Johannes van der Burgs 25 års prestejubileum

er blitt feiret i hans menighet i Stavanger julaften under stor oppmerksomhet og med inderlig takknemmelighet mot soknepresten for hans virke der den lengste tid av disse 25 år. Ikke mindre enn 16 år har menigheten i Stavanger nytt godt av hans velsignelsesrike virke.

Jubileet ble feiret først og fremst juleaften. Dernest ved en høytidelig levittmesse 3. juledag. Messen ble celebrert av soknepresten, assistert av sokneprestene Kielland-Bergwitz og Castricum. — Samme aften arrangerte menigheten og St. Franciskussøstrene en fest for sin avholdte sokneprest, som herunder ble hjertelig hyllet av både barn og voksne. Det ble gitt mange uttrykk for den taknemmelighet alle føler overfor pastor v. d. Burg, bl. a. for hva han har gitt de nordiske katolikker og anderledestroende i sine solide og lærde litterære fremstillinger av katolsk tro.

St. Olav som tidligere til 50 års dagen har hyllet sokneprest van der Burg for hans fortjenstfulle innsats for Kirken i Norge og Norden, nytter høvet til på ny å takke for verdifullt medarbeiderskap og til post festum å uttrykke et hjertelig:

Ad multos multosque annos!

Søster Isabella.

En av våre kjære St. Josefs-søstre, som har virket i Norge i over 50 år, fylte 80 år den 29.11.48.

Hun kom til Norge fra Danmark omkring 1895. I Danmark hadde hun sitt novisiat. Fra hennes virke i Norge vil nok mange sende henne en varm takk. Den eldre generasjon kjenner nok søster Isabella. Hun var jo også foreningssøster i Mariaforeningen i noen år før 1920.

Etter noen års virke i Kristiania fikk hun i oppdrag å være Mor for pikene på St. Josefs Institutt, et virke hun skjøttet til 1916, da hun ble forflyttet til Fredrikstad, hvor hun var sykepleierske og sakristan i mange år.

Som en av hennes elever fra St. Josefs Institutt i den tiden, minnes jeg med takknemmelighet all den kjærlighet og oppofrelse hun ga oss. Det var et ansvarsfullt yrke å være mor for en flokk piker fra 7 til 15 års alderen. Det måtte en fast kjærlig hånd til for at alt skulle gå knirkefritt, med de forskjellige gemytter, og dertil alt arbeid med å sy alle våre klær og dukkesaker. Tross sitt altomfattende arbeid for oss, fikk hun tid til å lage både lysestaker-, blomsterstativer og vaser til kapellet, som hun hamret ut i messing og kobber, og som hun var en mester i.

Jeg vil på denne måte sende søster Isabella min hjerteligste hyllest og takk, og håper at hun vil overvinne sin sykdom, og nyte sitt otium i erindringen om all den omsorg hun ga oss, — som hjalp oss til en god start i livet.

A. E.

Betingelsene for den kristne fred

Pave Pius XII's julebudskap

Alvorlige og ømme på samme tid, lik den siste hilsen og arv fra en elsket far, lyder Frelserens ord til hans første stedfortreder på jorden: Confirma fratres tuos. Grunnfest dine brødre.» Og de samme ord gjenlyder uten stans i Vår ånd og i Vårt hjerte, helt siden den dag da Han i sine uransakelige planer la roret til Peters båt i Våre svake hender.

Udødelige ord som er preget dypt inn i Vår sjel — og som blir mer og mer iinntrengende for hver gang Vi må forkynne for biskopene og de troende verden over de belæringer, normer og oppmuntringer som det kreves av Kirken, når den fullt ut skal oppfylle sin frelsende oppgave. Men ikke desto mindre må den fordomsløst på en passende måte rette seg etter de stadig skiftende forhold, etter tider og steder.

Oppgaven Kirkens leder har.

Dypt grepet føler Vi selv kraften i dette guddommelige mandat i denne stund, da vi for tiende gang retter vårt julebudskap til dere, elskede sønner og døtre verden over — ti år som med sine begivenheter og omveltninger, sine prøvelser og lidelser, angst og bekymringer, ikke har hatt sin like i verdenshistorien. Da Vi siste jul ved samme høve ba om deres bønner og samarbeid, uttrykte Vi det ønske at 1948 for Europa og for det splittede hjemsoekte menneskesamfunn måte bli et år i virksom gjenreisning, det første skritt på vandringen mot en sann og snarlig fred.

I dag, ved slutten av det år som opprant med så lyse forhåpninger, lyder Vår faderlige røst på ny og innbyr dere, ærlige, rettenkende og oppriktige kristne, til å overveie hvordan betingelsene for menneskeheten og kristenheten er for tiden, og hvilke midler det må gripes til for med faste skritt å gå fram på den vei som både tidens harde nødvendighet og samvittigheten så tydelig viser.

Enhver som ser klart, som har moralsk kraft og mot til å se sannheten rett inn i øynene, om den er aldri så ubehagelig og ytmykende, må vel inrømme at året 1948 som gikk inn med så lyse forhåpninger, i dag ved avslutningen er kommet til et veikryss hvor det ser ut til at det bærer mot avgrunnens rand, og at alle edle nasjoner fylles med stadig stigende angst ved synet av den truende fare. Ikke desto mindre, eller rettere sagt, nettopp av den grunn, nå mens frykten holder på å besette selv de modigste sjeler og tvilen plager de mest klart-tenkende ånder, nettopp nå føler Vi mer enn noensinne plikten til å etterkomme det guddommelige mandat: «Grunnfest dine brødre!» — Til dere alle, like til verdens ytterste grenser, sender Vi som vårt julebudskap de ord som profeten brukte til å forkynne forløsningens time og Kristi rikes endelige seier: «Styrk våre avmektige hender, gi kraft til våre vaklende knær. Si til de fryktsomme: Ha mot, frykt ikke, se der deres Gud. Han skal komme og frelse dere.»

Som etterfølger av ham som fikk det guddommelige løfte: «Jeg har bedt for deg», vet Vi at Herren er dess nærmere sin Kirke og de troende, jo hardere kampen raser mot mørkets ånder og ser ut til å få en avgjørende

vending. Vel vitende og fast overbevist om denne guddommelige hjelp, minner vi alle som roser seg av å bære navnet katolsk kristen, om en dobbelt og hellig plikt, absolutt påkrevet forat det nåværende samfunn skal bli bedre:

1. Urokkelig troskap mot sannhetens arv som Forløseren har brakt til verden.

2. Samvittighetsfullt oppfylle rettferdighetens og kjærlighetens bud, som er nødvendig for at der kan herske en sosial orden, verdig Fredens Guddommelige Konge.

I.

De kristnes nåværende stilling.

A. Ivrig kristenliv.

Vi ville være utakknemlig mot den Allmektige Gud, fra hvem all nåde kommer, dersom Vi ikke innrømmet, at det forløpne år også har vært rikt på trøst, hellig glede og framgang, trass i all angst og smerte som fulgte med.

I årets løp har Kirken gitt mange strålende og unektelige tegn på liv, kraft, aktivitet, motstandskraft, og rask fremgang som ikke alene tilfredsstillende de mest strålende forhåpninger på det åndelige område, men også har båret synlige frukter i de veldige kamper som menneskeheten har å utkjempe for tiden, kampen for å bli helbredet og oppnå fred. En mengde strålende religiøse festligheter, eukaristiske og marianske kongresser, viktige jubileer, og forsamlinger av store folkemasser har vist at hverken selve krigen eller etterkrigstiden, heller ikke de Guds-fiendtlige med alle sine onde planer, har vært i stand til å uttørke eller skade de rene kilder Kirken i tyve århundrer har øst sin livskraft fra.

Nytt liv spirer fram på alle kanter, især hos den katolske ungdom, frodig liv som legger vinn på å bringe Evangeliets ånd inn i den enkeltes menneskeliv på alle områder, til frelse for dem som inntil nå, til skade for seg selv, hadde lukket sine hjerter for Evangeliet.

B. Stort heltemot.

De harde prøvelser som har rammet Kirken såvel i krigstiden som etter krigen, de store tap den har lidt og den skade som er tilføyd den, — alt dette har bare gjort sitt til å øke dens energi og motstandskraft. Selv om stormen og bølgen raste mot den, er dens vesen og liv blitt urørt. Og blant folkene som bekjenner seg til kristendommen er der tusener og atter tusener av tapre helter som heller er rede til å miste alt, lide alt, selv lenker og død, enn bøye kne for Baal, maktens og kraftens avgud.

Offentligheten glemmer som oftest navnene på dem; men disse navn er innskrevet i Kirkens hjerte med uut-slettelig skrift. Det er vår plikt å hedre disse trofaste, edle mennesker, disse utrettelige, velsignede og utvalgte av Gud. For dem er den nåværende tids trengsler, Kristi Kirkes sorg og tårer hverken en forargelse eller dårskap, men en mektig tilskyndelse til å gi bevis, ikke i ord men i handling, på absolutt troskap og edelmod.

Ord er altfor svake til fullt ut å hedre disse trofaste blant de troende som fortjent. Måtte Vår ros og Vår takk nå fram til hver enkelt av dem! Frelseren som har

Katolsk kristendom og de åndelig tilkortkomne

Et apropos til indeksdebatten av Ludvig Wollnick

«Det er et faktum at den katolske Kirke har en stor fremgang i mange land i dag, og også mange intellektuelle ser hen til Kirken for om mulig å finne holdepunkter. Begivenheter som «Det Hellige Officiums» og pavens angrep på det frie åndsliv overbeviser om at der ikke er stort å hente der.»

Carl Fredrik Engelstad i «Morgenbladet», 16. nov. 1948.

«Jeg er ikke eksistensialist. Men jeg kan ikke la være å legge til at jeg synes dette prinsipp tar seg ekstra greitt ut når det anvendes overfor en åndspersonlighet som Sartre som vel mere lidenskapelig enn noen annen forfatter i etterkrigstidens europeiske debatt har beskjeftiget seg med frihetens problem.»

Engelstad i «Morgenbladet», 23. nov. 1948.

«I hele den europeiske filosofiske tradisjon har mennesket instinktmessig gjort seg solidarisk med det værendes fylde og gjort front mot tomheten og intetheten. For første gang dukke der med Sartre opp et system hvor posisjonene er vendt om. Tankens funksjon er tilintetgjørelsen og mennesket er roten til intetheten. (.....) På europeisk grunn har de kristne tenkere hittil vært alene om å beskrive den indre tomhet i mennesket som alene kan utfylles av noe overmenneskelig, dvs. av Nåden som når Tauler beskriver mennesket som et intet der er i stand til å motta Gud. Men hos Sartre er der ingen Gud til å utfylle intetheten og han har derfor for første gang i den europeiske teknings historie skapt et ateistisk

system der ikke opphøyer mennesket (.....) Mennesket har absolutt ingen holdepunkter for sin eksistens.»

Olaf Pedersen «Fra Kierkegaard til Sartre.»

København 1947.

«Og jeg selv, — slapp, matt, sjofel, fordøyende, svirrende av tungsindige tanker, — også jeg var overflodig.....»

Jean Paul Sartre: «Kvalme». Roman.

«Ja, der har vi det, det (dvs. livet) er nettopp det, en slags kvalme i hendene.» Samme sted.

«Helvede — det er de andre.»

Sartre, «Huits Clos».

«Fair is foul and foul is fair.

Hover through fog and filthy air.»

Shakespeare, «Macbeth».

*

Katolsk kristendom er de «åndelig tilkortkomnes» religion. Det er ikke bare siden indeksinstitusjonen ble opprettet i 1564 at den har vært det. Den var det helt fra første ferd. Den vil vedbli å være det helt til slutt.

Jeg vet ikke hvordan det var bevendt med Den Hellige Jomfrus «alminnelige boklige dannelse», men jeg tenker meg at den begrenset seg til Den Hellige Skrift. Jeg tenker meg også at hun i sin dype ydmykhet ikke engang ville protestere hvis man frakjente henne «et selvstendig indre liv». Hennes ærgjerrighet synes å ha gått i en annen retning — å utslette seg selv for å gi plass for En uendelig større. Sikkert er det iallfall at hun ikke

lovet å ville minnes for sin himmelske Far alle dem som har bekjent ham for menneskene, han selv vil være deres evige lønn.

C. Smertefullt skibbrudd.

Men selv om mange av Våre brødre i troen har vært en kilde til glede for Oss ved sin fasthet og utholdenhet, så kan vi ikke la være å nevne alle de andre som i tanker og følelser er preget av tidens ånd og øyeblikkets vansker. Hvor mange er vel blitt mer eller mindre ødelagt, til og med lidt skibbrudd i troen, ja i troen på Gud selv. Hvor mange er blitt smittet av sekularitetens farlige atmosfære eller også av fiendskapet til Kirken! De har mistet det friske og rene i den tro som inntil da var lyset og styrken i deres liv. Andre er brutalt blitt rykket opp av sin fedrene jord, vandrer om i utlendighet — særlig ungdommen — utsatt for en moral og en åndstvang som fører utallige farer med seg. Kirken med sitt våkne morsøye følger disse ulykkelige som for en tid er gått tapt eller står i fare for det. Kirken følger dem med våken kjærlighet og dobbelt omsorg. Den venter, den ber, den mister ikke tålmodigheten, men bruker alle midler for å skynde på at de ulykkelige vender om. For Kirken er intet offer, ingen møye for stor når det gjelder dette mål. Kirken er villig til alt; bare en eneste ting kan den ikke gå med på: gi avkall på selv det minste av den skatt som heter den kristne tro betrodd til dens vare-

tekt, uaktet løfte fra de atskilte lemmer om da å vende tilbake.

D. Bitter atskillelse.

En kort orientering kunne kanskje være berettiget i forbindelse med noen skarpe bebreidelser fra skismatisk hold, rette mot den katolske Kirke og pavedømmet. Det er sikkert at Våre kjærlighetsplikt ikke er blitt redusert ved disse angrep eller krenkelser. Vi vet å skjelve mellom de folk som ofte er blitt frarøvet sin frihet og de styremåter som anvendes overfor dem. Hos enkelte representanter for den såkalte «ortodokse» trosbekjennelse gjenkjenner vi den trellbundne avhengighet av en lære som flere ganger har vist seg å ha til mål å utelukke enhver annen kristen religion. Vi er ikke uvitende om den tunge vei som så mange av Våre elskede sønner og døtre må vandre, fordi et voldssystem åpenlyst har tvunget dem til å skille seg fra Kirken, deres Mor, som deres inderste overbevisning forente dem med.

Vi beundrer den heltemodige fasthet hos noen, mens Vi med smerte og medfølelse ser på den åndelige nød og angst som andre er utsatt for, brutt av ytre motstand og press. I det ytre har det funnet sted en atskillelse som de avskyr i sitt hjerte og som deres samvittighet fordømmer.

Men det er en atskillelse som bare har funnet sted i det ytre. I sitt hjerte og i sin samvittighet fordømmer de den.

(Forts.)

fikk tid til å «kjempe seg fram ved selvstendig standpunktagen og tenkning» til troen på det grenseløst ufattelige og utrolige mysterium som skulle skje med henne: «Se, jeg er Herrens tjenerinne. Meg skje etter ditt ord!»

«Magnificat» anslår den grunntone som fastholdes uten vaklen gjennom hele det nye Testamente:

«Han spredte dem som huset hovmodstanker i sitt hjerte. De mektige støtte Han fra høysetet og løftet opp de ringe. De hungrige mettet Han med gaver og de rike sendte Han tomhendt bort.»

Divites emisit inanes!

Det er grunntemaet som varieres uendelig.

Den første fulltonende orkestrasjon er saligprisningene.

Man vil lete forgjeves eter de store tenkere, originale filosofer, den åndsaristokratiske elite, litteratene, og journalistene blant de saligpriste. Prisen for adgangen til Guds rike er ikke studiet av alle mulige filosofiske og vitenskapelige argumenter mot Guds eksistens og Kristi guddom. Det heter ikke: «Salig er de som har skaffet seg alminnelig boklig dannelsel!»

Hvem er det som kommer først i rekken av de saligpriste?

Det er de intellektuelt og åndelig tilkortkomne!

«Salige er de fattige i ånden for himmelriket er deres!»

Så følger de saktmodige, de som sørger, de barmhjertige, de rene av hjertet, de som forfølges, de som hungrer og tørster etter rettferdighet.

Kan dette misforståes?:

«Jeg priser deg, Fader, himlens og jordens herre, fordi du har skjult dette for de vise og kloke og åpenbart det for de små. Ja, Fader, for slik tektes det deg!»

Er det mulig for noen kristen å sette den truende undertone i denne advarsel overhørig:

«Se til at I ikke forakter noen av disse små, for jeg sier eder at deres engler i himlen ser alltid sin Faders åsyn som er i himlene!»

Og videre: «Sannelig sier jeg eder, uten at I omvender eder og blir som små barn kommer I ikke inn i himmelriket!»

Hva sier han til alle dem som bøyet under sitt slit-somme livs byrder ikke bare ville stirre uforstående på dem som oppfordrer dem til å spytte i nevene og tenke selvstendig, «prøve åndene» og løse verdensgåtene på egen hånd, men for hvem filosofiens og metafysikkens genialeste løsninger ikke ville være noe annet enn «a tale told by an idiot, full of sound and fury, signifying nothing?»

«Kom til meg alle I som er trette og har tungt å bære og jeg vil gi dere hvile.» Ja, det står der — hvile! Han oppfordrer dem til å ta Hans åk på seg og lære av ham! Hva lover Han dem? Boklig almindannelse, en selvstendig verdensanskuelse, en redelig intellektuell samvittighet? Nei, — «Hvile for deres sjeler!»

I dramatisk kontrast til denne dype og inderlig ømhet og omsorg for de «åndelig tilkortkomne», står Kristi flammende vrede mot de åndelig rike og solvente som bruker sin overdådige intellektuelle utrustning, sin skarp-slepne dialektikk og sitt kunnskapsforråd til å så «tvil, indre usikkerhet og uro», forvirre begrepene om godt og ondt, de rike som ikke under de åndelig fattige og tilkortkomne den eneste form for genuint «åndsliv» som er levnet dem — deres enkle og enfoldige tro. For hvem vet ikke at troen er en skrøpelig og knusbar gave for de fleste. Hos hvor mange er den ikke knust under det

uhyre press fra et avkristnet og kristendomsfiendtlig åndsmiljø? Hva er lettere for en dreven kristendomslektor enn å plukke sine elever for deres smule kristendom?

«Men den som forarger en av disse små som tror på meg, for ham var det bedre at der var hengt en møllesten om hans hals og han var senket på havets dyp!»

Men Han har også eviggyldige flammende ord til dem som stiller umulige krav til disse ribbede og desorienterte, åndelig og moralsk hjemløse og opprykkede, velter byrder på dem som menneskehetens største tenkere har våndet seg under eller kastet fra seg i fortvilelse og i åndsfrihetens og den menneskelige verdighets navn prisgir dem motstandsløse til den første den beste demogagiske spekulant i deres lidenskaper og dårlige instinkter og deres intellektuelle og åndelige uformuenhet og insolvens. «For de binder svære og utålelige byrder og legger dem på menneskenes skuldrer, men selv vil I ikke røre dem med en finger!»

La oss ikke smigre oss med at «en selvfølgelig plass i litteraturens og filosofiens historie og i ethvert boklig dannet menneskes bevissthet» gir noe betryggende vern mot denne lynstråle:

«Ve, over eder, I Skriftlærde og fariseere, I hyklere, fordi I lukker himmelriket for menneskene, for selv går I ikke inn, og dem som vil gå inn gir I ikke lov!»

Dette skulle være tilstrekkelig til å godtgjøre at katolsk kristendom helt fra første ferd har vært de «intellektuelt og åndelig tilkortkomnes» religion. Den er *religionen* for alle dem som enten helt fra første øyeblikk har vært klar over sin uformuenhet til å løse verdensgåtene på egen hånd eller har oppgitt dette foretagende som håpløst. Den er religionen for alle dem for hvem det er en nødvendig eksistensbetingelse å finne frem til det holdbare svar på de spørsmål som gjennom årtusener har ridd menneskeheten som en mare.

Hvilken lit skulle vi åndelig og intellektuelt tilkortkomne feste til et svar som ikke har den guddommelige autoritets segl og signet? «For Han talte som den der har myndighet.»

«Er dette en kristen tro?»

«Troen på de åpenbarte kristne sannheter må enhver kjempe seg fram til.» Har man ikke kjempet seg fram til sin tro på disse sannheter slik at de er blitt «ens egen personlige åndelige eiendom», da er ens tro å kjenne for død og maktesløs. Da er de sannheter som danner gjenstanden for ens tro ikke sannheter for en selv, men bare «talemåter».

Jeg undres på hvor mange kristne fra apostlene og de første martyrer til våre dager ville bestå denne eksamen: Jeg tenker da ikke på den store masse av sløve vane-kristne, de lunkne og likegyldige. Jeg tenker heller ikke på alle de enkle og enfoldige troende som er døpt og oppdaget i den katolske tro og kanskje bare har tilegnet seg katekismens simpleste grunnelementer, den apostoliske trosbekjennelse, rosenkransbønnen.

Jeg er forvisset om at aldri har den blasfemiske tanke streifet kirkens største teologer, helgener og mystikere at det er lyktes dem å gjøre de kristne åpenbaringsmysterier Guds menneskevorden, Treenigheten, Forløsningsmysteriet til sin «personlige åndelige eiendom». Hvordan skulle det være mulig for noe menneske likegyldig hvor rikt og genialt utrustet å gjøre «hemmelighetene», dvs. de sannheter som er «skjult i Gud» og som vi tror på Hans autori-

tet ved hjelp av en kraft som ikke utgår fra oss selv, men fra Hans Nåde til sin «personlige åndelige eiendom? St. Thomas la ned pennen før han hadde fullført sin «Summa». Plutselig forekom alt som han hadde skrevet ham som «halm» — sicut palea. Hvor mange har greiet å følge St. Augustin på hans flukt i siste del av «Confessiones»? «Når man taler med kjærlighet om Gud,» sier Léon Bloy, «da er alle menneskelige ord som blindede løver som søker en kilde i ørkenen».

Når vi overskrider troens terskel trer vi inn i et absolutt og ugjennomtrengelig mørke hvor vi ikke kan gjøre et skritt uten den kraft som utgår fra den usynlige Hånd der leder oss. Her befinner vi oss på et område hvor det største og rikest utrustede geni er like uformuende og tilintetgjort som den enfoldigste og mest uvitende bondepике.

Ta den lille Bernadette Soubirous, hvis forbønn vår tids lærdeste og skarpsindigste katolske tenkere, teologer, vitenskapsmenn ber om på sine knær. Hun kunne ikke engang lære utenat — O ve, utenat! — sin lille katekisme. Hvis noen hadde spurt henne om hun hadde «kjempet seg fram til sin tro og gjort dens sannheter til sin personlige åndelige eiendom, ville hun sikkert ha satt store bedrøvede øyne på sin eksaminator! Like lite som Den Hellige Jomfru hadde kjempet seg fram til troen på inkarnasjonsmysteriet enda mindre hadde Bernadette kjempet seg fram til troen på det mysterium hun var utvalgt til å formidle. Hun ville sikkert ikke være i stand til å prestere noe bedre svar enn det hun gjentok om og om igjen til sine eksaminatorer på sitt smertefulle dødsleie: «Jeg så henne virkelig, jeg så henne virkelig!»

Vi vet at kirken ikke anmasser seg det guddommelige prerogativ å avgjøre om noen av dens medlemmers tro er ekte og strekker til i Guds øyne eller om den bare er «talemåter» og munnsvær, — «død» i teologisk språkbruk. Kirken lærer oss at ikke engang den mest blendende og uttømmende teologiske, filosofiske og vitenskapelige viten er til ringeste nytte når det siste regnskap gjøres opp. Men den erklærer også med hele vekten av sin autoritet og dypeste forvisning at den lille uvitende og enfoldige Bernadette Soubirous besto den vanskeligste og mest krevende av alle kristne eksamener. Ved denne eksamen er det et spørsmål som stilles, det spørsmål som Bernadette fant svaret på i sin dødskamp og som uttrykte hele summen av hennes «personlige åndelige eiendom»: — J'aime! Jeg elsker deg!

Vi vet at det vesentligste i Guds øyne ikke er hvor da n et menneske kommer til troen eller hvor meget av trosmysteriene det makter å trenge inn i. Enkelte er først kommet til den i moden alder etter langvarig utlendighet, etter å ha kjempet seg gjennom alle mulige møderne ismers villniss og fravristet fienden hver tomme av det åndelige terreng de har banet seg vei gjennom til troens terskel. For andre, gudskjelov for de fleste! — har troen vært lykten for deres fot fra det øyeblikk de kunne stave seg gjennom sitt Fader Vår og sitt Ave Maria. Jeg sier, vi vet at det avgjørende i Guds øyne ikke er hvor da n man kommer til så vidt at man kan si: Credo, men at man kommer så vidt.

Men jeg forestiller meg at Kristus alltid har hatt en viss forkjærlighet for dem der som St. Thérèse av Lisieux eller St. Juan De la Cruz helt fra det første øyeblikk av sitt åndelige liv har bevart det ubrutte fellesskap med Ham, aldri gryntet med grisene eller tutet med ulvene og

beruset seg i -ismernes heksebrygg. «Beati immaculati in via, qui ambulat in lege Domini! Salige er de uflekke- kede på livets vei som vandrer i Herrens lov!

Der gis andre prøver på ektheten av kristen tro enn studiet av alle de verker som inntar «en selvfølgelig plass i ethvert boklig dannet menneskes bevissthet eller i filosofiens og litteraturens historie», — den formidable falanx av briljante gudsfornekttere og elegante spottere! Der gis andre påkjenninger enn den «intellektuelle og åndelige redelighet», hva sier jeg? en annen angst og sjelenød enn den som et kristendomsfiendtlig åndslivs vitenskapelige og intellektuelle våpenarsenaler kan skape i slett be- væpnede og dårlig øvede menige soldater i den kjempende kirke!

Pater Damien skrev i sin rapport:

«Ved vår Herres spesielle forsyn som i sitt liv la for dagen en særlig medfølelse med de spedalske, var jeg i stand til å legge mine skritt til Kalawalo i mai 1873. Jeg var da tre og trede år gammel, robust og i god helbred. En mengde spedalske hadde kommet ikke lenge før fra de forskjellige øyer. De talte 815 — samme av dem var gamle kjente fra Hawaii hvor jeg før hadde vært stasjonert som misjonsprest, men de fleste var jeg fremmed for.

.....Stanken av deres smuss blandet med utdunstningene fra deres sår var simpelthen avskyelig og utålelig for en nykommer. Mange ganger når jeg utførte mine prestelige plikter i deres boliger var jeg nødt til å løpe utenfor for å trekke frisk luft.»

Robert Lous Stephenson skriver i sitt berømte brev til metodistpresten dr. Hyde — dirrende og glødende av behersket indignasjon over denne komfortable herres sarkastiske omtale av den gamle pater Damien, herjet til det ukjennelige av spedalskhet.

«Da jeg ble rodd i land der en tidlig morgen satt der hos meg i båten to barmhjertige søstre som ba farvel — i ydmyk eterligning av pater Damien — til menneskelivets lys og gleder. En av disse gråt stille og jeg kunne selv ikke la være å gråte med henne. Hadde De vært der er det min tro at naturen ville ha triumfert selv i Dem og som båten dro nærmere og De så trappene oppfylt av avskyelige vansiringer av vår felles menneskelighet og så Dem selv lande midt i en befolkning som bare nå og da omgir oss i et mareritts redsel, — hvilket forferdet blick ville De ikke ha snudd over Deres motstrepene skulder mot Deres hus i Bethania Street.» Etter å ha omtalt den nye landsby, hospitalet som skyldte pater Damien sin eksistens fortsetter han:

«Det var et forskjellig sted da Damien først kom hit og gjorde sitt store avkall og sov den første natt blant sine råtnende brødre, alene med pesten og seende fram — (med hvilket mot, med hvilke medynkverdige sting av angst i hjertet vet alene Gud) til en livstid tilbrakt med å forbinde sår og stumper.»

Ja, der er andre påkjenninger enn bibliotekenes!

Henry Longman Stuart skriver om de fem jesuitter-misjonærer og de to legmenn som led martyrdøden blant irokserindianerne og er blitt helgenkåret:

«Å føle kniven ved ens strupe eller flammene kripe oppover ens lemmer, og å vite at enhver bloddråpe som synker i jorden og et hvert askefugg som blir spredt i luften er bestemt i Guds forsyn til å bære tusenfold frukt er en tragisk og heroisk skjebne. Men å dø, ikke bare i en tortur hvis blotte skildring får blodet til å stivne i ens

INDEKS OG ÅNDSFRIHET

Etter de avsluttende innlegg i diskusjonen om Indeks og åndsfrihet, vil jeg som en ganske alminnelig katolikk komme med mitt syn på Indeks-institusjonen.

Det finnes blant oss katolikker også noen som ikke er universalgenier. Det finnes til og med noen som ikke er helt «voksne» på åndslivets enkleste områder. Men det finnes også blant oss noen som har lest en del, slik at vi ikke er absolutt analfabeter. Vi har en følelse av at vi ikke alltid kan vurdere fullt ut hva som kan virke skadelig på vårt sinn. For oss blir da Indeksen som et rødt lys som vi stopper opp for. Det står der for å advare oss, for å hjelpe oss til å komme til det mål vi har satt oss. Nå har jeg min fri vilje til å ta notis av advarselen, — gjør jeg det ikke, tar jeg sjansen på at en ulykke kan skje, og som jeg selv har ansvaret for. Hvorfor skulle jeg ikke lyde noen som vil mitt eget beste? Blir man da så meget åndsfriere og lykkeligere ved å fylle sitt sinn med alt som blir skrevet og sagt? Vi som innser at vi ikke eier en ubegrenset dømmekraft overfor alt som vårt sinn fanges av, er glad for den hjelp og støtte vi har i Kirkens Indeks, de få ganger den advarer oss. Og jeg kan så godt forstå at Paven finner det nødvendig å gi oss den hjelp han i kraft av sitt høye kall, kan gi oss.

Hr. Engelstad skal ikke være redd for katolikkens åndsfrihet. Vi vet hva frihet er, og vi velger også i Indeksen å se en hjelp og rettesnor til å bli friere og lykkeligere mennesker overfor Gud og blant våre medmennesker.

Elsa Vanberg.

Katolsk litteratur på svenska

Av Sven Stolpe

En av de viktigaste angelägenheterna för nordiska katoliker är att spela ut de stora katolska kulturländernas rikedomar i våra länder. Vad vi icke själva förmår skapa av katolsk filosofi, konst, litteratur, teologi kan vi hämta ur utländska källor. Så fåtaliga som vi katoliker är, har det emellertid sina stora svårigheter att översätta och utge sådan litteratur: publiken vill icke räckta till, för att böckerna skall kunna finansieras. Under sådana omständigheter förefaller det vara en plikt för alla katoliker, som över huvud äger ekonomiska möjligheter, att se till att böcker av denna art säljs i sådana upplagor, att de kan bära sig. Avsikten med de följande raderna voro att fästa norska vänners uppmärksamhet på en rad katolska böcker, som under 1948 publicerats i svensk översättning, och som i betydande del-upplagor borde kunna säljas också i Norge och Danmark.

G. K. Chestertons «Ortodoxi» föreligger som be-

ärer på tre århundres avstånd, men også i den ytterste åndelige forlatthet, — å være den ruinerte leder av en tapt sak, vitende om at mens hyrden slæes i hjel spredes fårene, å ha ført en nasjon til korset bare for å se det naglet til det for ens øyne, — det er å smake martyriets bitterhet som få mennesker, og disse, Kristi pasjons utvalgte, har vært forutbestemt til det. (.....) De er blitt mere enn den katolske kirkes og jesuitterordenens heder. De er den soning som kristendommen har ofret opp på forhånd for alt det som kristendommen vil måtte glemme og tilgi.»

kant redan tidigare på danska i Peter Schindlers översättning. Boken har nu också utkommit i mönstergill svensk översättning på Gebers förlag. Av samme författare har på det nystartade Norlins förlag utkommit boken om St. Thomas från Aquino, översatt av under-teknad och försedd med en inledande studie över Chestertons i Sverige av fil.dr. Erik Hj. Linder. Särskilt denna senare bok föreligger i en ovanligt vårdad och tilltalande yttre utstyrelse.

St. Olav har redan omnämnt, att Lindblads förlag i år på svenska har lanserat Gertrud von Le Fort med hennes debutroman «Veronikas svatteduk», i övers. av Karin Stolpe. Kanske kan i detta sammanhang nämnas, att förra året på Bonniers förlag utkom en essaysamling av mig, «François Mauriac och andra essayer», där också Gertrud von Le Fort, Gabriel Marcel, Georges Bernanos och Den heliga Teresa av Jesusbarnet behandlades. Om «Veronikas svatteduk» vinner rimlig avsättning, är avsikten att fortsätta med denna romans fortsättning «Kranz der Engel».

Av Georges Bernanos förelåg redan tidigare «Sous le soleil de Satan» på svenska under namnet «I djävulens skugga». Förra året publicerade Norlins förlag «Prästmans dagbok» («Journal d'un curé de campagne»), vilken fick en strålande kritik av hela pressen. I år föreligger Bernanos' gripande lilla novell «Nouvelle histoire de Mouchette» på svenska under titeln «Den våldtagna».

En annan stor fransk katolsk författare, François Mauriac, har länge haft en trogen förläggare i Tidens förlag i Sverige. I år har detta förlag översatt hans berömda roman «La pharisienne» («Den fariseiska kvinnan»), tyvärr i en övers. som vittnar om att översättarinnan, Karin Alin, icke behärskar den katolska sfären. Karin Stolpe har samtidigt på Bonniers förlag utgivit två av Mauriacs finaste kristne essayer «Dieu et Mammon» och «Souffrances et bonheur d'un chrétien» under namnet «Två essayer». För var och en som har intresse för problemet om dikten och den katolska ton har dessa patetiska skrifter det allra största intresse. Mauriacs Pascal-antologi har av samma övers. också försvenskats detta år.

Slutligen har den engelske katoliken Graham Greene fått sin sista roman «The heart of the matter» översatt under det litet sällsamma namnet «Hjärtpunkten» på Norstedts förlag och av en nästan enhällig kritik blivit förklarad som säsongens viktigaste litterära nyhet. I detta som i så många andra fall har man kunnat konstatera, att de stora katolska romanförfattarna förmått intressera även den profana litterära publiken i Sverige på ett helt annat sätt än den protestantiska romanlitteraturen.

Nämnas kan slutligen två böcker som är skrivna av oss närstående författare. Harry Blombergs roman «Stackars vår kärlek» (också föreliggande i utmärkt norsk översättning hos Arne Gimnes) skildrar et franciskus-öde i modern tid. Och filosofen Lechard Johnson som disputerade på en avhandling om thomistisk filosofi, har på undanskymd plats, nämligen i en liten skrift, utgiven av högern i Göteborg, publicerat en studie över humanismen, «Människans värde och värdighet, till frågan om humanismens förnyelse», som i alla avseenden är katolskt inspirerad, och som utmärker sig för en överlägsen klarhet och skärpa.

Ingen av dessa böcker har ännu med tillräcklig kraft stötts av den katolska publiken i Sverige. Det är alldeles

uppenbart, att de nordiska katolikerna icke insett, att de icke bara lämpligen kan utan måste med all iver stödja den katolska litteraturen i nordiska översättningar. Det är dessa böcker, som framför alla andra bör inköpas och bortskänkas till julen av katolska läsare;*) vi kan där- emot med gott samvete förbigå best-sellers och de efter- naturalistiska moderomanerna. Med de begränsade re- surser vi ännu äger är den stora katolska litteraturen ett av våra viktigaste medel i kampen för att återföra våra folk till Kyrkan.

Jag vill tillägga, att vi i Sverige också förbereder en översättning av Dom Columba Marmions klassiska verk «Le Christ, vie de l'âme». Denna bok kan emellertid icke finansieras, om icke katolikerna i våra nordiska grannländer garanterar en del av upplagan. Till denna viktiga angelägenhet skall jag be att i sinom tid få återkomma.

Sven Stolpe.

*) Dessverre kom dr. Stolpes artikkel för sent till denne jul. Red.

Hs. høyerverdighet Biskopen reiste i fly til Luxembourg 29. des. kalt til sin mors dødsleie.

Biskopen ventes hjem igjen med det første.

Fru Maria Mangers død.

Fru Maria Mangers hensov i Herren 29. desember, 85 år gammel, styrket med Kirkens nådemidler.

St. Olav slutter seg til de varme tanker som i disse dager strømmer mot familien Mangers og vår Overhyrde, og hilser den kjære avdøde med Kirkens siste signing:

Lux perpetua luceat ei. Requiescat in pace.

Pastor Peter K. M. Breukel.

Fra Holland har vi mottatt underretning om at pastor Peter Karel Marius *Breukel* er avgått ved døden i Kerk- rade, 14. nov. 1948, 64 år gammel.

Pastor Breukel vil huskes av mange norske katolikker for hans virke her i årene 1919—33. Han var først hjelpeprest, siden kapellan ved St. Hallvards kirke i Oslo inntil 1921, da han ble ansatt som sokneprest i Porsgrunn. Han virket her til 1923 og ble den første sokneprest i den

nyopprettede menighet i Molde. I 1926 ble han forflyttet til Kristiansand, nærmest med den oppgave å forberede opprettelsen av den nye menighet i Mandal. I 1929 vendte han tilbake til St. Hallvards menighet i Oslo som sokne- prest. P. g. a. sykdom måtte han i 1933 trekke seg til- bake til et stillere yrke, og har til sin død øvet sin preste- gjerning ved et kloster i Kerkrade i sitt hjemland, Hol- land.

Inntil det siste har pastor Breukel bevart sin interesse og begeistring for Norge og Kirkens arbeid her. En vil huske at han så sent som i fjor leverte en omslagstegning til St. Olavs påskenummer. Han hadde riktignok ingen kunstneriske pretensjoner. Men han var en meget dyktig kaleograf.

Vi lyser fred over hans minne, kjært hos mange norske katolikker som i de 14 år han virket her i landet fikk nyte godt av hans lyse vennlighet og apostoliske hjerte. R. I. P.

In memoriam fru Jenny Nygård.

Den eldste i Drammens menighet, fru Jenny Nygård, avgikk ved døden den 18. desember 1948 på St. Josephs hospital, styrket med Kirkens hl. nådemidler, og ble be- gravet like før jul.

Fru Nygård oppnådde den meget høye alder av 91½ år og var kjekk og åndsfrisk helt til en uke før sin død, da hun ble rammet av et slag som brøt ned hennes ualminne- lig sterke konstitusjon. Fru Nygård konverterte i 1917 hos mgr. Günther og var siden et fremstående medlem av menigheten, arbeidsom helt til sin høye alder, intelli- gent og våken, from og gavmild mot alt og alle som trengte hjelp.

St. Laurentius menighet lyser fred over hennes minne.

Soknepresten.

Grev Massimo Gaetani.

Et sorgens budskap rammet den italienske koloni og Corps Diplomatique i Oslo da det meldtes at førstesekre- tæren ved den italienske legasjon grev Massimo Gaetani plutselig ble rammet av hjerteslag nyttårsaften.

Grev Gaetani kom til Norge i slutten av 1945. Han var elsket og avholdt av alle som hadde lært hans noble hjertelag å kjenne. Han var bare 46 år gammel og etter- later seg hustru og to små barn. Bisettelsen fant sted fra St. Olavskirken, Oslo, der pastor Hansteen Knudsen forrettet. R.I.P.

R. I. P.

Fru Jenny Nygaard

avgikk ved døden den 18. desember 1948 på St. Josephs Hospital i Drammen, styrket med Kirkens hl. nådemidler.

Hennes sjel anbefales til de tro- endes forbønner.

Soknepresten til
St. Laurentius menighet,
Drammen.

St. Sunniva skoles julespill

«OG DE FANT BARNET»

tirsdag 11. januar og fredag 14. januar 1949 kl. 19.

Entré: Voksne kr. 2.—

Barn kr. 1.—

Forhandssalg på St. Josefs Institutt, Akersveien 4, Oslo

HUSK Å FORNYE ABONNEMENTET!

Frk. Bertha Høgh,
Helleavn. 36 E,
B e r g e n.

VERKSTEDSRØM

i en lagerbygning, skur på en tomt
el. lign., passende for gipsindustri
ønskes snarest. God betaling.

Henv.

Valente, Lakkegt. 14, tlf. 68 24 84.
OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1, Oslo.
Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 55 85 50 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Norges Brannkasse
Grunnlagt 1767

Skadeforsikring

Brann - Innbrudd
Glass - Vannledning
Huseieransvar - Hus-
leieavbrudd etter brann

TUNGHØRTE:

Nå er det nye OTICON høreapparat kommet som De i egen interesse bør prøve. Det er et glimrende rørforsterket apparat, og med dette kan de tunghørte høre både ved samtaler, foredrag, kirker etc. Våre kunder er henrykt over hvor klart og naturlig en hører med OTICON. Apparater sendes til prøve.

Undertegnede, som har vært i firmaet 28 år, har den lengste erfaring i bransjen, og står gjerne til tjeneste ved valg av apparat.

Vi har lagt inn høreanlegg i ca. 70 norske kirker.

AMERICAN NORWEGIAN OTICON, A. BRUCE
Fridtjof Nansens plass 6, Oslo.

Telefon 42 33 32.

Norges eldste spesialforretning i høreapparater.

NEBB er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo.

Tlf. 41 07 76.

Tapeter — Linoleum.

VELKOMMEN TIL

SUNDT

BERGENS STORE FORRETNING

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

Spesialforretningen i

RUSTFRITT STAL

for sykehuse

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II (Morgenbl. gård)

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

*Bli
Lunde-kunde*

Verktøy

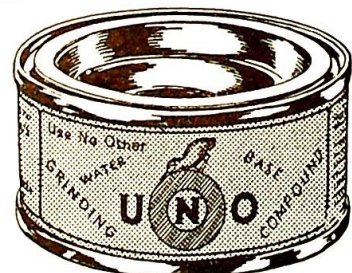
Jernvareer

Kjøkkenutstyr

HAKON LUNDE

STORGATEN 24 - OSLO - TELEF. 42 65 05

H-O

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**